

POSTANOWIENIE

Dnia 28 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki

w sprawie **Z.G.**

skazanego z art. 286 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

w dniu 28 sierpnia 2025 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 28 lutego 2025 r., sygn. akt II Ka 12/25,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Tarnowie

z dnia 27 sierpnia 2024 r., sygn. akt II K 273/24,

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. A.Z. (Kancelaria Adwokacka w T.), jako obrońcy skazanego wyznaczonemu z urzędu, kwotę 885,60 (słownie: osiemset osiemdziesiąt pięć 60/100) złotych, obejmującą już należny VAT, za sporządzenie i wniesienie kasacji w sprawie;**
- 3. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, obciążając nimi Skarb Państwa.**

[WB]

UZASADNIENIE

Kasację od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 28 lutego 2025 r., sygn. akt II Ka 12/25, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 27 sierpnia 2024 r., sygn. akt II K 273/24, wniósł obrońca z urzędu Z. G.. Zarzucił mu rażące naruszenie prawa materialnego, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a mianowicie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 9 § 1 k.k. poprzez ich niewłaściwą wykładnię polegającą na przyjęciu, iż czyn stanowiący przestępstwo oszustwa jest popełniony umyślnie z zamiarem bezpośrednim kierunkowym także wówczas, gdy:

- sprawca mógł przewidywać możliwość jego popełnienia,
- sprawca w chwili zawierania umowy najmu prowadzącej do obciążenia nieruchomości dokonuje zapłaty kaucji zabezpieczającej należności mogące wyniknąć z umowy oraz następnie dokonuje zapłaty czynszu za trzy kolejne miesiące,
- sytuacja finansowa najemcy w chwili zawierania umowy najmu jest dobra, najemca nie posiada nieuregulowanych zobowiązań, nie toczyły się wobec niego postępowania egzekucyjne,
- najemca w chwili zawierania umowy najmu uzyskuje dochody, zaś w gospodarstwie domowym zamieszkuje także pracujący współlokator współfinansujący należności czynszowe,
- sprawca utracił możliwości zarobkowe z powodu wystąpienia epidemii choroby zakaźnej mającej miejsce już po zawarciu umowy najmu,
- najemca pełni funkcję rodziny zastępczej dla osoby małoletniej i z tego tytułu także uzyskuje dochody,

podczas gdy:

przestępstwo oszustwa może być popełnione wyłącznie przez sprawcę działającego z zamiarem bezpośrednim i kierunkowym, co wyklucza przypisanie tego czynu w przypadku, gdy sprawca winien przewidywać możliwość jego popełnienia lub gdy wadliwie oceniał swoje możliwości zarobkowe.

W konkluzji skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Tarnowie,

a nadto o zasądzenie na rzecz obrońcy kosztów pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu.

W odpowiedzi na tę kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Kasacja ta jest oczywiście bezzasadna, na granicy dopuszczalności.

Skarżąca formalnie podnosi zarzut obrazy prawa materialnego. Czyni to jednak w celu obejścia ograniczeń we wnoszeniu kasacji. Zapoznanie się bowiem z uzasadnieniem przedmiotowej skargi wskazuje, że w istocie kwestionuje się w niej ustalenia faktyczne, czego czynić w tym nadzwyczajnym środku zaskarżenia nie wolno. Od dawna w literaturze i orzecznictwie utrwalone jest zapatrywanie, że formułowanie zarzutów obrazy prawa materialnego jest dopuszczalne w sytuacji, gdy nie kwestionuje się ustaleń faktycznych. Zwrócić trzeba jeszcze uwagę, że zarzut obrazy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 9 § 1 k.k. w ogóle nie jest skierowany wobec orzeczenia Sądu odwoławczego, skoro w sprawie niniejszej Sąd ten nie czynił samemu żadnych ustaleń w przedmiocie procesu, lecz jedynie kontrolował ustalenia poczynione przez Sąd *meriti*. Tym samym wskazywanie przez obrońcę, że doszło do obrazy przywołanych przepisów pozwala przyjmować, iż zarzut ten skierowany jest w istocie względem orzeczenia Sądu pierwszej, a nie drugiej instancji, jak tego wymaga się od kasacji. Obrońca nie zarzuca natomiast obrazy art. 433 § 2 k.p.k., dotyczącego właśnie kontroli odwoławczej. Już powyższe uwagi przesądzają w istocie o oczywistej bezzasadności kasacji.

Twierdzenia kasacji całkowicie pomijają przy tym rozważania Sądu odwoławczego, który wywiódł przecież wprost, że Sąd Rejonowy dokonując wykładni art. 286 § 1 k.k., jak i czyniąc ustalenia faktyczne wyraźnie podkreślił, iż przestępstwo oszustwa może być popełnione jedynie z zamiarem bezpośrednim kierunkowym oraz wskazał okoliczności przemawiające za przyjęciem, że z takim właśnie zamiarem działał oskarżony. Przywołać jeszcze należy rozważania, w których Sąd odwoławczy podzielił ustalenia Sądu pierwszej instancji dotyczące sytuacji majątkowej oskarżonego w okresie poprzedzającym zawarcie przedmiotowej umowy oraz okresie temu współczesnym, która stanowiła jeden z elementów wskazujących na oszukańczy zamiar oskarżonego. Wszak w chwili

zawierania umowy oskarżony miał kilkuletnie zaległości w opłaceniu składek ubezpieczenia społecznego, zalegał w płatności zobowiązań podatkowych (VAT), posiadał zadłużenie alimentacyjne w kwocie rzędu 20.000 zł, toczyło się wobec niego postępowanie komornicze, posiadał także inne zobowiązania, co do których dopuścił się przestępstw na szkodę wierzycieli, za które został prawomocnie skazany. W ocenie Sądu odwoławczego dokonane przez Sąd *meriti* ustalenia faktyczne nakazują postrzegać wpłacenie kaucji przez oskarżonego oraz początkowe regulowanie należności z tytułu umowy wyłącznie w konwencji założonego elementu przestępnego działania, znanego z wielu innych spraw podobnego typu. Podkreślić przy tym trzeba, że zgodnie z ustaleniami Sądu *meriti* oskarżony od samego początku nieterminowo regulował zobowiązania wynikające z umowy najmu.

Pomija obrońca i to, że Sąd odwoławczy wskazał, iż przemilczenie przy zawieraniu umowy wskazanego powyżej zadłużenia, tworzenie mylnego obrazu aktywności gospodarczej i uzyskiwania dobrych dochodów (oskarżony nie prowadził pizzerii, nie świadczył usług cateringowych; świadczył usługi taksówkarskie jednak lokując się w tzw. szarej strefie w celu uniknięcia zajęć komorniczych, zaś jego ówczesna partnerka, choć była księgową, to jednak z prowadzonej działalności nie uzyskiwała dochodów, a inne jej dochody były bardzo niskie, a nadto ciążyły na niej zobowiązania wynikające z kredytu hipotecznego), a wreszcie zachowanie oskarżonego od stycznia 2020 r., tj. zaniechanie płatności, unikanie kontaktów z pokrzywdzonymi, obcesowa odmowa uregulowania należności i dalsze wielomiesięczne zajmowanie mieszkania - są to wszystko okoliczności wskazujące na oszukańczy zamiar oskarżonego, który towarzyszył mu od początku. Gdyby oskarżony nie miał takiego zamiaru, a brak płatności stanowił pochodną okoliczności obiektywnych (jak przekonywał w wyjaśnieniach) - zachowałby się inaczej: spotkał z pokrzywdzonymi, wyjaśnił sytuację, porozumiał co do kwestii prolongaty terminu płatności lub rozwiązania umowy, opuścił mieszkanie.

Wcześniejsze uwagi tego uzasadnienia dowodzą, że Sąd odwoławczy miał zatem na względzie wszystkie kwestie, o jakich jest obecnie mowa w kasacji. W ocenie Sądu Najwyższego kontrola instancyjna została w rozpatrywanej sprawie

przeprowadzona prawidłowo, o czym przekonują pisemne motywy wyroku Sądu odwoławczego. Tej oceny nie może zmienić niniejsza kasacja. Obrońca stawia bowiem zarzut w oderwaniu od realiów przedmiotowej sprawy, kwestionując dokonane przez Sąd *meriti*, a zaaprobowane w wyniku kontroli odwoławczej przez Sąd odwoławczy, ustalenia faktyczne, choćby co do sytuacji finansowej Z. G. w chwili zawierania umowy najmu, posiadania nieuregulowanych zobowiązań finansowych czy samego zamiaru, z jakim działał skazany. Podkreślić raz jeszcze trzeba, że Sądy wyraźnie wypowiedziały się, jakie okoliczności wskazywały na działanie oskarżonego z zamiarem bezpośrednim kierunkowym. To, że zdaniem obrońcy w okolicznościach sprawy należało wyciągnąć odmienne niż orzekające w sprawie Sądy wnioski co do przebiegu wydarzeń, nie może przemawiać za zasadnością kasacji.

Z tych wszystkich powodów rozpatrywana skarga została uznana za oczywiście bezzasadną i dlatego oddalono ją na posiedzeniu, o jakim mowa w art. 535 § 3 k.p.k. Sąd Najwyższy zasądził nadto stosowne wynagrodzenie obrońcy z urzędu za sporządzenie i wniesienie kasacji w tej sprawie oraz zwolnił skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.

Mając to wszystko na uwadze, orzeczono, jak w postanowieniu.

[J.J.]

[r.g.]